

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ

2002

ЛИСТОПАД

Число 11 (215)

КИЇВ 2019

Видання ГО "Товариство "Чернігівське земляцтво"

Провінція – назва умовна

Перша частина фестивалю була екскурсійною, друга – емоційною. Одним словом, розваги були на різний смак, гаманець та вік. Зранку поціновувачі відпочинку на природі разом з досвідченими грибними експертами відправилися в ліс на "тихе полювання". Гостей повезли на підводі, заразом відвідали найкращих кіптівських господаринь, які чекали в лісових альтанках із запашною грибною юшкою та свіжовипеченим домашнім хлібом за рецептами бабусь. Та й природа в цей день була щедрою на свої дари, кожен гість повернувся з повними кошиками грибів та масою позитивних емоцій.

Для екстремалів організували поїздки до аероклубу в селі Прогрес. Кожен бажаючий міг піднятися в небо на літаку та оглянути Кіптівську об'єднану територіальну громаду з висоти пташиного польоту або ж після проходження інструктажу стрибнути з парашутом. І сміливців серед гостей фестивалю знайшлося чимало!

Люди старшого віку помилувалися храмами на території громади – взяли участь у літургії та дізналися від священників про історію їх будівництва та відродження.

Ще одна розвага – пейнтбол. Локація працювала з десятої ранку до пізнього вечора, бо охочих до такого дійства виявилось дуже багато.

В цей час на центральному майданчику в урочищі Прохода тривали останні приготування. Майстри монтували сцену, старости оформлювали свої гостюві курені, торговий люд розкладав крам, кухарі варили, смажили і пекли,

Цьогоріч Кіптівська ОТГ стала одним із переможців конкурсу Міністерства культури України "Малі міста – великі враження", в рамках якого відбулося колоритне дійство "Осінній FEST"!

деякі дивували гостей кмітливістю та винахідливістю, зокрема, смажили рибу на імprovізованій печі – палаючого зсередини пенька.

Відкрив "Осінній FEST" Кіптівський сільський голова Володимир Кучма, який відзначив, що чотирирічний вік громади розкрив можливості самоврядування, зацікавленість мешканців громади до особистої участі у будь-яких її починаннях. А це – відремонтовані школи, дитячі садочки, Будинки культури, дороги, створені лікувальні заклади та багато іншого.

Далі слова вітання говорили почесні гості, які з'їхалися з різних куточків України – з далекої Львівщини, Сумщи-

ни, Черкащини, Тернопільщини, щоб підтримати та порадіти успіхам громади. Серед них – голова Ради Товариства "Чернігівське земляцтво" в Києві Віктор Ткаченко, голова Козелецького відділення земляцтва Михайло Гриценко та земляки із столиці, народний депутат України Борис Приходько, депутат облради Ірина Грозенко, обласне та районне керівництво.

Пісенні та танцювальні колективи Чернігівщини, Львівщини, Сумщини розважали гостей запальними піснями й танцями. А в цей час на співочому полі проходили різноманітні флешмоби та конкурси. Найсмачнішим став картопляний квест. Тут вигадливості місцевих майстринь можна тільки позаздрити – картопляні крученики, торти, поросята, картопля смажена, тушкована – все дуже креативно, з душею та смачно. Переможцями квесту стали жінки з ГО "Кіптівська жіноча спілка" на чолі з Галиною Позняк – їхня картопляна квітка найбільше вразила членів журі. Не обійшлося і без традиційного смаженого кабанчика, якого подарував Борис Приходько жителям Кіптівської ОТГ.

Ще один цікавий флешмоб "Рушнікова доля України" згуртував майстринь вишивальниць з усіх сіл громади, які в одному рушнику символічно поєднали населені пункти громади в одну дружну родину.

Родзинкою свята став виступ Олександра Кварти – співака, який своєю енергійністю запалив усіх присутніх!

Фестиваль дійсно продемонстрував головне його гасло: "Малі міста – великі враження". І думка, що такий фестиваль стане традиційним, зародилась у серцях усіх учасників цього чудового дійства.

Ірина ПОЛІЩУК,
Кіптівська ОТГ

**Я єсть народ, якого Правди сила ніким звойована ще не була.
П.Г. ТИЧИНА**

У ЛИСТОПАДІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

ПУШАНКО Микола Миколайович – 85-ліття. Народився 1 листопада 1934 року в с. Верба Коропського р-ну. Професор кафедри технологічного обладнання харчових виробництв Національного університету харчових технологій. Доктор технічних наук. Заслужений діяч науки і техніки України.

ІВАНЧЕНКО Раїса Петрівна – 85-ліття. Народилася 30 листопада 1934 року у м. Гуляй-Поле Запорізької області (навчалась і проживала у Новгород-Сіверську). Кандидат історичних наук, професор. Заслужений діяч мистецтв України. Член Національної спілки письменників України. Лауреат Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка. Відмінник освіти. Ветеран праці. Відзначена багатьма нагородами, в т.ч. орденами "За заслуги" II і III ступенів, орденом святої великомучениці Варвари.

КОНДРАШЕВСЬКА Ніна Амкіївна – 80-річчя. Народилася 4 листопада 1939 року в Росії (рідня з Носівського р-ну).

ГРИЦАЙ Ніна Дмитрівна – 80-річчя.

Народилася 5 листопада 1939 року в м. Луганськ, працювала у Сосницькому р-ні. Була заступником начальника відділу соціально-правового захисту і економічних питань апарату Федерації профспілкових організацій Чернігівської області.

МАРЧЕНКО Михайло Миколайович – 80-річчя. Народився 25 листопада 1939 року в с. Григорівка Ніжинського р-ну. Працював помічником ректора Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі. Кандидат економічних наук. Учасник бойових дій. Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Відзначений почесними нагородами.

ЗАЛЕСНІЧКО Олена Василівна – 75-річчя. Народилася 1 листопада 1944 року в м. Чернівці, проживала у Прилуках. Активний громадський діяч.

САЛІВОН Іван Миколайович – 75-річчя. Народився 8 листопада 1949 року в с. Конятин Сосницького р-ну. Працював шліфувальником КП "Київський метрополітен".

ПРИТУЛА Поліна Михайлівна – 70-річчя. Народилася 10 листопада 1949 року в с. Новий Глибів Козелецького р-ну. Працювала начальником канцелярії на заводі "Генератор". Солістка народного хору "Стежина" при Укравтодорі. Почесний донор України.

МАРЧЕНКО Ганна Яківна – 70-річчя. Народилася 12 листопада 1949 року в с. Козацьке Бобровицького р-ну. Закрійник.

КОЛОМІЄЦЬ Раїса Андріївна – 70-річчя. Народилася 13 листопада 1949 року в Носівці. Працювала програмістом.

ПОНОМАРЕНКО Наталія Миколаївна – 70-річчя. Народилася 13 листопада 1949 року в с. Піски Бобровицького р-ну. Працювала вихователем в дитячих закладах та бухгалтером на фабриці "Поінтекс".

САЖИН Геннадій Миколайович – 70-річчя. Народився 14 листопада 1949 року в Новгород-Сіверську. Працював оператором АЗС.

КОСТЮК Михайло Васильович – 70-річчя. Народився 15 листопада 1949 року в с. Миколаїв Бобровицького р-ну. Працював в органах внутрішніх справ України, був начальником служби безпеки у Київській дирекції Райффайзен Банк Аваль. Полковник міліції у відставці.

КОСТЮК Степан Васильович – 70-річчя. Народився 15 листопада 1949 року в с. Миколаїв Бобровицького р-ну. Працював в органах внутрішніх справ України, був начальником контрольно-ревізійного відділу Держкомзему.

ГРЕБІННИК Валентина Петрівна – 70-річчя. Народилася 16 листопада 1949 року в с. Дроздовиця Городнянського р-ну. За фахом бібліотечний працівник.

ОЛЕШКО Михайло Іванович – 70-річчя. Народився 20 листопада 1949 року в с. Кобижча Бобровицького р-ну. Був заступником директора з навчальної роботи Київського коледжу міського господарства Академії муніципального управління.

БОРОДАВКО Михайло Іванович – 70-річчя. Народився 21 листопада 1949 року в с. Нова Басань Бобровицького р-ну. Працював машиністом компресорної установки на заводі "Арсенал".

ЮЩЕНКО Володимир Іванович – 70-річчя. Народився 23 листопада 1949 року в с. Євминка Козелецького р-ну. Працював головним спеціалістом управління фінансової політики Секретаріату Кабінету Міністрів України. Відзначений почесними нагородами.

ДВОРЕЦЬКИЙ Віктор Борисович – 65-річчя. Народився 1 листопада 1954 року в с. Рейментарівка Корюківського р-ну. Водій.

ЧЕБАНОВА Ніна Петрівна – 65-річчя. Народилася 3 листопада 1954 року в с. Узруй Новгород-Сіверського р-ну.

ЛАПІН Володимир Павлович – 65-річчя. Народився 5 листопада 1954 року в с. Малий Дирчин Сновського р-ну. Був першим заступником начальника служби охорони Південно-Західної залізниці.

КУЛЬБАКО Петро Семенович – 65-річчя. Народився 11 листопада 1954 року в с. Ставиське Козелецького р-ну. Колишній заступник начальника ДАІ м. Києва. Має 8 відомчих нагород, подяку Київського міського голови. В 2010 році відзначений Генеральною дирекцією "Золота фортуна" та Міжнародною Георгіївською академією безпеки і права з врученням диплома та відзнаки. Полковник.

ШКУРКО Наталія Василівна – 65-річчя. Народилася 14 листопада 1954 року в Сосниці. Лікар-педіатр дитячої поліклініки №1 Оболенського р-ну м. Києва. Лікар вищої категорії. Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

ПОЛУЛЯХ Михайло Васильович – 60-річчя. Народився 5 листопада 1959 року в с. Льгів Чернігівського р-ну. Кандидат медичних наук, провідний науковий співробітник, лікар ортопед-травматолог Інституту травматології та ортопедії АМНУ.

Дорогі земляки!

Рада ГО "Товариство "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

ПОРА підсумків

У черговий раз земляки підводили підсумки роботи нашого великого громадського об'єднання. Час був насичений різними подіями, здобутками і замріями. Земляцтво готується до традиційного загального зібрання. Про це і йшлося на черговому засіданні Ради. У залі зібралися члени Ради, керівники відділень та делеговані представники.

Вів засідання голова Ради Віктор Ткаченко. Першим питанням порядку денного постала презентація книги незабутнього Миколи Ткача "Словник говіркових, розмовних, рідковживаних та застарілих слів української мови". Віктор Вікторович поінформував, що ця рідкісна книга побачила світ завдяки добровільним пожертвуванням земляків і вже отримала високу оцінку громадськості. Автор віддав їй багато років життя і встиг завершити рукопис незадовго до відходу в засвіти.

Цілком слушною була пропозиція Тетяни Літошко про подання цього видання на Всеукраїнський рейтинг "Книга року" та висунення на здобуття престижної премії ім. М. Рильського. Це завдання нашого земляцтва, це наш обов'язок перед пам'яттю покійного творця.

У ході обговорення підготовки до чергової конференції та загального зібрання Тетяна Літошко запропонувала також завершити звітно-виборчі збори у відділеннях до 18 грудня, затвердивши на них звіти про цьогорічну роботу, плани роботи на рік майбутній, уточнивши списки членів товариства, звіривши списки ювілярів, обравши делегатів на конференцію (керівник відділення та два представники).

У пропозиціях щодо визначення дат проведення традиційних земляцьких заходів В. Ткаченко повідомив, що найприйнятнішими є 20 грудня (конференція) та 10 січня 2020 року (загальні збори). Ближчим часом (до 20 листопада) всі відділення мають подати пропозиції щодо сценарію загальних зборів.

Насамкінець було обговорено питання видання й передплати газети "Отчий поріг". Тетяна Літошко поінформувала, що на кінець 2019 року газета має тираж 800 примірників, її отримують здебільшого книгозбірні, музеї, школи Чернігів-

щини, самі ж столичні земляки пасивні. Вона висловила сподівання, що члени земляцтва не будуть обмежуватися знайомством з електронним варіантом газети.

Володимир Зуб на підтримку друкованого видання земляцького часопису нагадав, що на попередньому засіданні Ради йшлося про те, щоб обмежитися тільки електронним варіантом. Але так ми втрачимо газету взагалі, від чого постраждають зв'язки з малою батьківщиною.

Його підтримав Олексій Орехович, нагадавши, що газета – обличчя земляцтва. А щоб вона стала цікавішою, треба всім краще працювати.

Микола В'ялий повідомив, що він давно передплачує газету своїм близьким на Ніжинщині, тож її треба зберегти, бо не всі на селі користуються Інтернетом.

Підсумовуючи розмову, Віктор Ткаченко наголосив, що газета знову подорожчала, ціна передплати на рік складає 138,24 грн. Але сама газета унікальна, подібної немає в Україні, тому ми маємо її зберегти. Тож до 20 жовтня кожне відділення має визначити орієнтовну кількість передплатників, а до 15 грудня повністю завершити її передплату.

За два місяці завершується черговий етап роботи нашої громадської організації. Підтягнувши "хвосты" та узгодивши наші дії з органами влади всіх рівнів Чернігівщини, сподіваємося, що до загального зібрання ми прийдемо з достойно виконаними обіцянками перед земляками.

Ганна СКРИПКА
Фото автора

До уваги земляків!

Загальні збори Чернігівського земляцтва відбудуться 11 січня 2020 року у приміщенні Міжнародного виставкового центру за адресою: м. Київ, Броварський проспект, 15, павільйон 1-С.

До уваги передплатників!

Якщо Ви хочете і далі перебувати у вирі земляцьких подій, стежити за життям Сіверської землі, а то й виступати з розповідями про добрі справи нашого колективу та його людей, передплачуйте газету "Отчий поріг".

Передплату для себе та друзів, навчальних закладів і громадських організацій можна здійснити у будь-якому поштовому відділенні. Передплатний індекс 37630.

Спасибі за спокій, захисники!

Як би страшно це не звучало, але Україна шостий рік у війні. Її можна називати як завгодно: неоголошена, гібридна, антитерористична операція, проте кожен українець знає, що там, на сході нашої держави, справжній фронт, і стріляють там теж по-справжньому. Однак є ще одна правда, яка надихає, дарує надію завдяки нашим захисникам, що зі зброєю в руках, ризикуючи власним життям, тримають оборону по всій лінії розмежування, даючи всім нам спокійно жити, працювати, дітям ходити до школи, святкувати, почуватися спокійно у своїх домівках, часом забуваючи, що Україна у вогні. Тому є загальнодержавний День Подяки нашим героям, нашим захисникам поза статтю і віком, їхньою роллю у цій війні, територіальною приналежністю: нам болить, коли отримують поранення чи гинуть, бо ми всі – українці.

Надзвичайно щемке і зворушливе свято-реквієм "Героїв країна – моя Україна" відбулося у міському Будинку культури за участю керівництва Носівської міської ради та району, учасників бойових дій, рідних загиблих земляків у період з 2014 року. Оплесками вдячності вітали присутніх у залі маму та дружину – Надію Пилипівну та Любов Григорівну Буряк з Володькової Дівичі, Ольгу Миколаївну та Наталію Анатоліївну Мальцевих з Лихачева, Тетяну Іванівну Рибачко та Віру Юхимівну Галушко – з Носівки.

У фойє Будинку культури розгорнули експозицію майбутнього музею останньої війни за незалежність та територіальну цілісність України, який створюється за ініціативи директора міської гімназії Любові Сліпченко та волонтера і голови громадської організації "Сокіл" Юрія Корінка. Всі, хто прийшов на благодійний захід, мали можливість пере-

глянути фото з фронту, а також скриньки пам'яті загиблих земляків: Героїв України Анатолія Буряка, Владислава Живковича, Володимира Мальцева, солдатів Олександра Рибачка та Олега Галушка.

Особлива увага була приділена саме рідним загиблих, на адресу яких звучали слова поваги і вдячності, яким присвячували пісні та художні номери юні і досвідчені аматори сцени. І, мабуть, найзворушливішим моментом стало вручення квітів та пам'ятних подарунків з рук побратимів і оплески всього залу. Концерт був благо-дійний, а кошти у сумі п'ять тисяч сто сімдесят гривень, виручені від реалізації квіткових, перерахують кожному з чотирьох бійців, які нині несуть службу за контрактом. Це носівчани Андрій Костюк, Олег Михайлець, Валерій Мархай, Юрій Золов.

Володимир ІГНАТЧЕНКО,
голова Носівської ОТГ

Музей

започатковує традиції

Не сховище старовинних речей, а відкритий і доступний простір для цікавих зустрічей і спілкування, отримання нових знань та незабутніх вражень. Саме такого курсу дотримується Коропський регіональний історико-археологічний музей, у який запросили гостей на перші Покровські читання.

Захід пройшов у переддень великого православного свята і свята державного – Дня захисника України та Дня Українського козацтва, а тому охопив широку тематику.

А розпочалося все з розповіді дирек-

тора музею Тамари Гриценко про історію свята Покрови Пресвятої Богородиці. Покрову своєю заступницею вважали козаки, особливо її шанували. А ми цього дня шануємо тих, хто успадкував козацький дух та звитягу – славних українських захисників. Згадуємо тих, хто поліг за Україну... У пам'ять про наших земляків, які віддали життя за незалежність і територіальну цілісність держави, організували експозицію, присвячену нашим мужнім воїнам, яка складається з їхніх особистих речей.

Фільм про атошанина, командира танка 25-ї окремої повітряно-десантної бри-

гади Станіслава Ковтуна, який поліг на полі бою в липні 2014 року, розчулив усіх до сліз.

Як розповіла Тамара Гриценко, в музеї мріють створити окремий стенд про наших земляків, яких не дочекались із зони АТО. Допомогти художньо оформити майбутній стенд погодився творчий коропчанин Антон Квасніков. До речі, другої неділі жовтня в Україні відзначається День художника, тож у музеї зробили виставку робіт Антона, а того разу всі охочі могли переглянути роботи й поспілкуватися з автором.

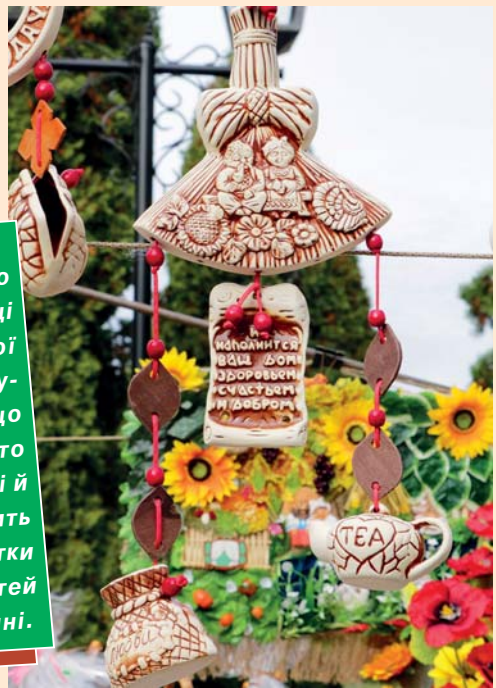
Ще одним розділом цієї зустрічі стало вшанування земляка, поета, редактора районної газети Василя Нікітіна, якого не стало 28 років тому саме в ці жовтневі дні. Своїми спогадами від спілкування з цією непересічною особистістю або ж враженнями від його поезії поділилися члени районного творчого клубу "Первоцвіти Коропщини" Валентина Михайленко, Людмила Прохоренко, Таня Шевченко, Любов Борисенко і Людмила Кожедуб. Вони виступили також і зі своїми творами. Завершилася зустріч чаюванням із покровським пирогом від молодого господаря, працівниці музею Ангеліни Журби.

Після дружнього спілкування всі вирушили до пам'ятного знаку Героям Небесної Сотні та загиблим воїнам АТО, до якого поклали квіти в знак скорботи, шани та вдячності.

Віктор КУЗУБ,
голова Коропського відділення

Відпочинок по трудах

Якщо хочеш ще раз пересвідчитися у безсмерті українського народу – завітай на ярмарок. У Коропі чи Бобровиці, в Носівці чи Мені – у будь-якому куточку славної Чернігово-Сіверської землі. Незважаючи на всілякі тяжкі випробування, наслані недругами з інших країв і посіяні внутрішніми злостивцями, що прагнуть стерти наш народ з духовної мапи світу, ми свято бережемо свій неповторний генетичний код. Бережемо у слові й пісні, в танці й барвах рушників чи вишиванок. І коли приходить осіння пора підведення підсумків робочого року, всі ці здобутки так і просяться на видноту, в бурхливе море господарів і гостей свята. Такого, для прикладу, як Покровський ярмарок у Ніжині.

А почалося дійство в суботу перед Покровою. Сотні людей зійшлися на центральній площі ім. Івана Франка, заповнили древні вулиці – Гоголівську, Яворського, Гребінки, Глібова, парки ім. М. Гоголя та Т. Шевченка. На початку бульвару виросла скромна сцена, з якої й був даний старт ярмарку. Стрепенулися сотні святоково вбраних людей на площі, стисненим гулом зустріли величезну ікону Покрови, радісним гомоном відгукнулися на щедрі бризки води з-під кропила настоятеля Покровської церкви отця Михайла Якубіва. Не оминув він своїм освяченням і гостей на сцені, сказавши при тому:

– Сьогодні в Ніжині велике свято – Покровський ярмарок. Козацький дух живе тут здавна. І зараз наші воїни захищають

Україну на Донбасі. Тож хай свята Покрова захищає нас своїм митрофором!

Після теплого слова священика довго ще здіймалися над рядами радісних людей веселкові бризки, аж доки ікона не заховалася за межами площі, за якою проглядався похилий берег Остра. Увагою глядачів заволоділи спершу козацький старшина на коні, а далі й веселі юні козаки-танцюристи. Ведучі надали слово міському голові Анатолію Ліннику, що розділив хліб-сіль з іншими поважними володарями сцени.

– Сьогодні Ніжин відзначає особливе свято. Йому нині 277 років. Отже, ця традиція шанувалася століттями. Славен наш Ніжин не тільки архітектурою, а

насамперед людьми, які творять його історію. Сьогодні бачимо тут багато дітей, тож хочеться щиро побажати їм миру й добра. І, незважаючи на складний воєнний час, пообіцяти, що ми переможемо заради них. Зичу всім гар-

– Вітаю з великим святом всіх ніжинців від імені столичних земляків, від імені голови земляцтва Віктора Ткаченка, почесного громадянина вашого міста. Радісно зізнатися, що ми тїшимось, дивлячись, як Ніжин стає європейським містом. Спасибі вам за це!

Під урочисті мелодії, які сповістили про завершення офіційної частини дійства, гості на чолі з керівниками міста буквально розчинилися в гамірливіх людських потоках на Гоголівській. Короткі зупинки біля стендів, обмін вітаннями, імпровізовані виступи діток... Жваві торги біля яток, вернісажі картин місцевих художників, розкотисті акорди духового оркестру коледжу культури і мистецтва ім. М. Заньковецької, пісні самодіяльних солістів біля будинку райдержадміністрації, виставка автомобілів, а навкруги – барви квітів та яскраве осіннє листя. Всі ті події зливалися в єдину гаму єднання людських душ.

І подумалося чомусь: якби можна було перенестися уявою в Гоголівські часи та побачити кругорогих волів з чумаками, якби можна було почути розлогі неповторні народні пісні, приміряти розкішну хутряню магерку на голову, якби можна було повернути чи зупинити час...

Та це нікому не під силу. А от зробити щось для мальовничого козацького міста над Остром може кожен, хто любить його не тільки в ярмаркові дні.

Леонід ГОРЛАЧ
Фото Валерія КИЧКА

ного свята. Відкриваю його й кажу: "Слава Ніжині! Слава Україні!"

Дружними оплесками зустріла площа лейтенанта Віталія Канюку – старшого помічника командира екіпажу катера морської охорони "Ніжин", який базується в Ізмаїлі Одеської області, котрий передав вітання від команди моряків.

Наше столичне земляцтво представляли на ярмарку і його голова Віктор Ткаченко та член Ради, очільник Козелецького відділення Михайло Гриценко, і солідний гурт із Носівського відділення на чолі з Григорієм Шкрібелем, і заступник керівника Ніжинського відділення Микола В'ялий, котрому й випало вітати земляків із святом.

Од Києва

Кожного вересня Чернігівське земляцтво одержує запрошення від земляків з малої батьківщини відвідати Воздвиженський ярмарок в Прилуках та відзначити разом День міста. І цього річ від імені Прилуцької громади міський голова Ольга Попенко, як завжди, запросила нас до Прилук. Для столичних земляків це чудова можливість знову зібратися разом і подорожувати до рідного батьківського порогу.

до Прилук

Павло Кривонос, наш поважний отаман, схвалив поїздку, і з самого ранку 21 вересня ми вже були в дорозі та з радістю прямували в рідні краї. Обличчя знайомі: Григорій Іващенко, Олег Шекера, Роксана Кірик, Володимир Радченко, Ганна Дудка-Лесік, Надія Карпова, Микола Поета та інші. В Прилуках на нас чекали Надія Макаренко та Євген Калін, котрі виїхали туди раніше і приєдналися до нашої делегації. Згуртував та очолив земляків заступник голови Прилуцького відділення Микола Гордієнко.

Дорогою розмовляли між собою, згадували останні земляцькі події та обговорювали майбутнє. Зупинились, як завжди, на кордоні та попрямували далі на Прилуки, де нас вже чекали біля мерії.

Прилучани зустрічають уже 19-й Воздвиженський ярмарок, який, безперечно, є одним з найважливіших свят Прилуцької територіальної громади, що показує яскраву самобутність Прилуччини, полонить духовними традиціями й винятковим колоритом. Урочистому відкриттю ярмарку передувала зустріч-запрошення "Прилуки вітають гостей дорогих", яка розгорнулася на перехресті вулиць Київської, Юрія Коптева та Незалежності. Далі рушили до головної локації ярмарку на Центральну площу міста, де відбулася церемонія урочистого відкриття ярмарку. На центральній площі Прилук присутніх привітала міський голова Ольга Попенко.

Перед громадою та гостями виступили: заступник голови Прилуцького відділення земляцтва Микола Гордієнко, технічний директор ПАТ "Чернігівобленерго" Сергій Фелікс та виконуючий обов'язки голови Прилуцької районної державної адміністрації Денис Росовський.

З нагоди відзначення Дня міста Прилуки на головній сцені ярмарку відбулася урочиста церемонія відзначення кращих прилучан "Гордість міста".

Присутні з задоволенням подивилися флешмоб "В Прилуках сонячно, барвисто".

Ми мали можливість зустрітися з земляками в рідному місті. Не обійшли увагою Ганну Міхнюк, матір нашого відомого земляка, Героя України Олега Міхнюка, котру побачили серед присутніх на площі. Підійшли, поспілкувалися. Микола Гордієнко подякував їй за сина-героя, побажав здоров'я та подарував квіти.

Саме в день 21 вересня, коли відзначають православне свято Різдво Пресвятої Богородиці, ми відвідали Собор Різдва Богородиці – відновлену козацьку церкву в самому центрі Прилук. Раділи з того, що після проведеної реконструкції вона має чудовий вигляд. Побачили багато родин з малюками, яких того дня у Соборі мали похрестити. Справжня Українська церква повернулася до козацького краю!

З гарним настроєм розпочали мандрівку алеями демонстрації та продажу продукції сільськогосподарської, переробної та легкої промисловості. Народні майстри пропонували гончарні, ковані вироби, ювелірні прикраси та вишиванки, меблі з лози та дерева, вироби з бісеру, а ще картини, обереги, гобелени, солом'яні брилі...

Через метушливий, радісний натовп важко було пробратися, щоб скуштувати усіляких наїдків, а їх було сила-силенна; можна було послухати українську пісню, оглянути твори мистецтва та живопису. Яскраве Воздвиженське ярмаркування – велике торговельно-розважальне дійство розгорнулося вулицями міста. Діти поспішають до атракціонів. Сонячна погода сприяла успіху свята!

Усвідомлюючи важливість свята Різдва

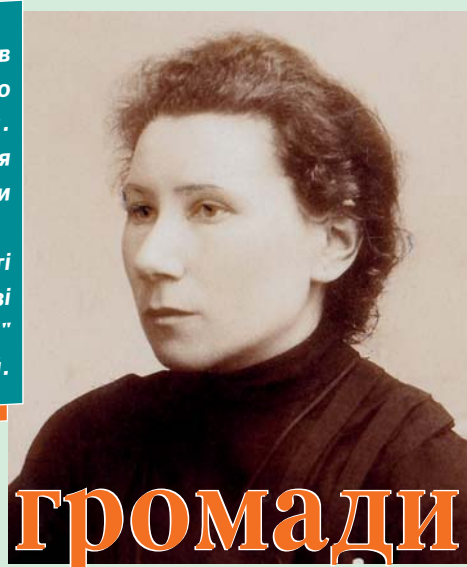
Пресвятої Богородиці та відчувуючи заступництво Божої Матері в житті кожного з нас, ми не змогли залишитись осторонь, дізнавшись, що сталося лихо – у нашій землячці Наталії Гришко згоріла батьківська хата, зібрали кошти на благодійну допомогу для цієї родини. Зібрані гроші передамо з побажанням сімейного благополуччя та з вірою, що лихо мине, а життя родини відновиться знову...

До Києва поверталіся з надіями на подальші плідні зустрічі.

Надія КАРПОВА

Збереження пам'яті і популяризація імен визначних діячів Чернігівщини завжди були одним із пріоритетів роботи нашого земляцького руху. Особливо, коли йдеться про ювілейні дати. От і цього року 27 листопада виповнюється 150 років від дня народження педагога і методиста початкової освіти, авторки букварів Лідії Платонівни Дєполович.

Наш часопис неодноразово звертався до постаті цієї особистості (див. публікації у січні 2010 р., грудні 2016 р., серпні 2017 р.). Наразі про заходи до ювілею Л.П. Дєполович редакції "Отчого порогу" розповів заступник голови Куликівського відділення Сергій Спугай.

Справи нашої громади

Куликівський осередок до ювілею своєї землячки готувався заздалегідь. Ще влітку 2017 р. на кошти, зібрані членами земляцтва, нащадками Лідії Платонівни та її земляками з села Ковчин, було споруджено надгробок на місці її останнього спочинку. Могила на Солом'янському кладовищі Києва відвідала делегація представників Куликівського району.

Того ж року було видано бібліографічний покажчик "Лідія Платонівна Дєполович", де представлена коротка біографія педагога і бібліографічні записи усіх її видань та публікацій про неї.

Були встановлені тісні зв'язки з нащадками знаменитого педагога, які зараз мешкають за кордоном. Проводилася велика пошукова і дослідницька робота в архівах Чернігова і Києва, результатом якої стало цьоголітнє видання біографії Л.П. Дєполович (укладчі Сергій Спугай і Наталія Халімон).

На цьому варто зупинитися детальніше. На основі архівних джерел авторам вдалося дослідити родовід Л.П. Дєполович, починаючи від кінця XVIII ст. Однак, документів початку XX ст., які б стосувалися теоретики педагогіки, виявлено дуже мало. Натомість, подано доволі багато матеріалу з її методич-

них настанов і підручників, за яким можна реконструювати науково-педагогічну діяльність Л.П. Дєполович, з'ясувати засади її педагогічної позиції, простежити еволюцію її "Букваря" впродовж 1926–1956 років.

Унікальними є щоденникові записи Лідії Платонівни, які зберігаються в родинному архіві її онука О.Є. Чмеля в Санкт-Петербурзі і наразі вперше опубліковані повністю. Щоденник розкриває людські якості Л.П. Дєполович і дозволяє безпосередньо ознайомитися з оцінкою подій періоду Другої світової війни з позицій її світогляду. З цієї точки зору цікаво зіставити її свідчення з іншими джерелами.

У книзі також опубліковані всі відомі на сьогодні фотографії Л.П. Дєполович та членів її родини. Багато світлин представлені вперше.

Додатково подано бібліографічний покажчик видань Лідії Дєполович та зведену таблицю тиражів її видань.

Куликівське відділення земляцтва вготувало великий інформаційний плакат (формат А1, 40 примірників) про життя і науково-методичну спадщину ювілярки. Цей плакат і книги передані до шкільних бібліотек Куликівського району, книгозбірень Чернігова, Ніжина, Києва, інших

населених пунктів. Наше відділення звернулося до провідних київських бібліотек з ініціативою про влаштування виставок букварів Л.П. Дєполович. Інформаційні стенди до її ювілею влаштовані у багатьох школах Чернігівщини та Києва, матеріали надіслані до Черкас і смт. Новоолексіївка Херсонської обл.

Задля збереження пам'яті видатної землячки дещо було зроблено в попередні роки. Так, в селі Ковчин одна з краєвих вулиць названа її іменем. Є куточок Л. Дєполович у місцевому історико-краєзнавчому музеї. Місцева школа теж носить її ім'я. Але в Україні ця особистість оточена зоною мовчання, і ми намагаємося бодай щось зробити, аби про внесок землячки не забували люди.

Оскільки ніяких заходів до ювілею відомої букваристки на державному рівні не передбачено, ми всіляко спонукаємо і підтримуємо самостійну ініціативу з популяризації особистості Л.П. Дєполович і її внеску у розвиток педагогічної науки.

Гадаю, що буде цікавою й добірка її маловідомих світлин, що подає до ювілею наш часопис.

Сергій СПУГАЙ,
заступник голови
Куликівського відділення

З батьком Платоном Григоровичем і двоюрідною бабусяю Параскою Власівною Карпинською, 1900–1904 рр.

З учнями 18-ї Української школи ім. М. Коцюбинського. Чернігів, 1922–1926 рр.

Свята грані

21 вересня Нова Басань Бобровицького району святкувала 76-ту річницю визволення від німецько-фашистських загарбників та День села. Воно було колись районним центром, який активно боровся з окупантами, тому свідки і оновлене недавно поховання молодих новобасанців, і могили визволителів на перехресті шляхів у центрі села.

в Новій Басані

Суботнього дня на стадіоні зібралося багато новобасанців та почесних гостей. Першим привітав односельчан сільський голова Новобасанської ОТГ Володимир Левченко. У його виступі прозвучали і такі слова: "Успіх села – це, в першу чергу, успіх його жителів".

У рамках святкування пройшов гарбуз-вареник-Fest. Виявляється, що королем осені є гарбуз, а що саме так його називають, то він може почуватися головним не лишень на городі, а і на святковому столі. Багато оригінальних страв із

нього приготували сільські господині. І кожна була не тільки на смак, а і на вигляд – справжній кулінарний шедевр. До того ж, з гарбуза можна приготувати безліч красивих виробів. Якщо ж, звичайно, підійти до справи творчо. Саме так і зробили учасники фестивалю. А скільки вареників наварили для гостей свята! Великі і не дуже, з найрізноманітнішою начинкою. На будь-який смак. У кожної хазяйки свої рецепти і секрети. Такі біленькі і пухкі. Просто самі просилися до рота.

Переможців фестивалю визначало вимогливе журі, в складі якого були і чоловіки. А вони ще ті гурмани! Як же нелегко прийшлося з вибором найкращих, враховуючи таке багате святкове меню. Переможених не було, а найбільше пощастило тим учасникам Дня села, хто дегустував фестивалю їжу.

У конкурсі страв із гарбуза та вареників перше місце виборола Новобасанська ЗОШ I–III ст., друге – Новобасанська сільська рада, третє – Веприцький старостинський округ. За креативні композиції та вироби нагороди отримали

Новобиківський старостинський округ, Новобасанська сільська лікарська амбулаторія та Білоцерківський старостинський округ (відповідно за перше, друге і третє місце). Оцінювало журі і оформлення куренів. Перемогла Новобасанська сільська рада, друге і третє місце зайняли ДНЗ "Зернятко" та відділення зв'язку (с. Нова Басань).

Буваючи на таких заходах в українських селах, ще і ще раз переконаєшся – до чого ж талановитий наш народ. Все вміють українці робити до ладу. А як прийде час відпочивати, то немає рівних їм у пісні й танці. У святковій концертній програмі виступили учасники художньої самодіяльності Новобасанської ОТГ із сіл Нової Басані, Білоцерківців, Нового Бикова та Веприка. Зі сцени лунали ліричні і жартівливі українські пісні, гуморески, були і танцювальні номери, а у відповідь лунали бурхливі аплодисменти та слова вдячності за отримані позитивні емоції.

Кожний виступ був по-своєму цікавий. І як не згадати аматорів сцени із села Білоцерківці, яке найменше в громаді за кількістю жителів. Вони показали міні-концерт зі своєю ведучою, де були юні виконавці і дорослі, пісні і гуморески. Співала в дуеті та ансамблі і в.о. старости Білоцерківського старостинського округу чарівна Тамара Лук'яненко, яка не лише має гарні організаторські здібності, а ще й вокальні. Приїхав привітати новобасанців і жіночий вокальний ансамбль із села Вороньки (сільський голова Юрій Папенко).

Традиційно не обійшлося і без безпрограшної лотереї. Виграші були як символічні, так і солідні. Хтось виграв прищепки, а комусь дісталась електродріль. Тут вже, як кому поталанило. Під кінець розігрувалися продукти: морква, капуста, борошно, кукурудзяна крупа. В подальшому виступив гурт "Кросворд-22" (м. Бобровиця). Завершальним акордом свята стала дискотека.

Розважальна і кулінарна програми були різноманітними. Тож кожен відповідно до своїх уподобань святкував день народження рідного села. Та найголовніше – тепле, приємне спілкування. Друзів та знайомих, сусідів та колег, для яких Нова Басань була, є і буде – малою батьківщиною.

Людмила ХВОЯ

Бобровищина відзначила традиційне свято, приурочене 76-й річниці визволення рідного краю від нацизму, на якому милували око дари городів, полів, лісів, а також неповторні витвори народних умільців, цікаві квіткові композиції... Були й смаколики, завдяки безмежній фантазії господинь, які пропонували гостям свята вареники з різноманітними начинками і, навіть, із сюрпризами.

Далеко за межами площі міста святкову атмосферу створював оркестр районного Будинку культури і тому поспішали на свято цілими родинами.

Від самого ліцею вулицею Незалежності розташувалися ятки з різноманітними товарами, які пропонували гостинні продавчині за здебільшого помірними цінами. А чого вартував навіть аромат смачнющого шашлику, який витав із різних куточків площі й паркової зони...

До свята цьогоріч місто прибралося по-особливому: яскраві осінні квіти, радували нові тротуари, подбали й про можливість на свіжому повітрі посидіти за столиками зі святковими наїдками...

Щиро вітали мешканців Бобровицької об'єднаної громади та гостей міста голова райдержадміністрації Василь Кучерина, міський голова Тетяна Ковчезнюк.

Ведуча свята – начальник гуманітарного відділу райдержадміністрації Марія Герасименко, оголошує хвилину мовчання в пам'ять про тих, хто загинув у роки Другої світової війни, на Майдані, на Сході, в Афганістані, ліквідаторів Чорнобильської трагедії, які пішли з життя, захищаючи рідну землю.

За підсумками роботи двох комісій були визначені переможці в різних номінаціях. Зокрема, найкращими квітковими композиціями визнані витвори колективів коледжу, ліцею та Озерянського старостинського округу. Відзначені вишивки майстринь управління соціального захисту населення, Свидовця, Козацького.

Серед народних умільців призерами стали Надія Походня з Озерян (вишивка стрічками), працівники центральної район-

ної бібліотеки з власноруч реставрованими книгами, марківчанка Ліза Красник (вироби з фетру). Найсмачнішими і найоригінальнішими журі визнали вареники господинь з Озерян, Рудьківки та Осокорівки.

Перше місце отримав курінь, створе-

нове гроно", "Пісенне джерело", "Марківчанка", ветеранів праці районного Будинку культури під керівництвом Галини Синиці, окремих виконавців – Інги Булах,

Аліни Ярошевської, дуєтів у складі Іллі Яреми та Іллі Шнейдера, дуєту "Ліра" та ін. Порадували й гості свята – театр "Романс" під керівництвом народного артиста України Ігоря Крикунова, аматори Козельця й Носівки.

Вітали ювілярів, батьків новонароджених, іменинників... Розігрувалась святкова лотерея, а ввечері на гостей свята чекав виступ рок-гуртів та велика дискотека за участю краєвих ді-джеїв.

Також нагородили переможців відкритої спартакіади 2018–2019 рр. Так, у першій групі переможцем стали учні Бобровицького ліцею, друге місце посіли учні міського ЗЗСО I–III ст. № 1, третє – Кобижчанського ЗЗСО I–III ст.

У другій групі: перше місце – учні Горбачівського ЗЗСО I–II ст., друге – Старобасанської школи-інтернату, третє – Старобасанського ЗЗСО I–II ст.

Нагороди отримали і переможці чемпіонату міської ради з футболу: за I місце – ФК "Єдність" с. Макарівка, за II – ФК "Піски", за III – ФК "Єдність" Нової Басані й Нового Бикова.

Тож не можна не погодитись зі словами ведучої Марії Герасименко:

Земле Бобровицька, рідний наш краю, Крайого в світі, мабуть, немає.

Яблуні спілі, сяйво калини, І неповторна краса України!

Миру і процвітання всім нам і нашій рідній Вітчизні!

Наталія ШЕВЧЕНКО

Кращого краю немає

ний мешканцями Озерянського старостинського округу, другі місця отримали свідовчани й рудьківчани, треті – мешканці Марківців, Горбачів, Ярославки. Відзначили також красунь з чудовими косами.

Радувала присутніх чудова концертна програма. Були виступи народного духового оркестру районного Будинку культури, народних аматорських ансамблів районного Будинку культури "Купальська квітка", "Кралечки", народного хореографічного ансамблю "Ярославна" та сразкового танцювального колективу "Спалах", народних фольклорних колективів "Вербиченька", "Браничанка", "Берегиня", "Злагода", ансамблів Центру дитячої творчості, народної пісні "Кали-

У свої 15 років талановитий юнак відчув весь спектр емоцій – від стресів до ейфорії. Сам факт участі у суперфіналі конкурсу був для переможця чимось неймовірним: він раптом став кращим вокалістом сезону та й ще з такою винагородою в грошовому еквіваленті – мільйон гривень. Всіх, звичайно, цікавило, як юнак із незможної багатодітної сільської родини розпорядився своїм джекпотом. А він, в першу чергу, подарував батькові автомобіль. Пізніше придбав собі нерухомість під Києвом, а решту грошей вкладає у свій музичний розвиток.

Для Олександра шоу "Х-фактор" стало трампліном, дякуючи якому його впізнають, з'явилася можливість виступати на великих сценах. І хлопець цю можливість активно використовує. По-перше, юнак завдяки постійним заняттям з фітнес-тренерами та спеціальній дієті схуднув на 70 кілограмів, перетворившись з опецькуватого підлітка на красивого й стрункого юнака, а, по-друге, вступив до Харківської державної академії культури, почав писати авторські композиції, займатися з викладачами, часто виступати на великих і не дуже великих сценах.

15 жовтня 2017 року Олександр Порядинський вперше співав на Требухівській сцені у Броварському районі, а перед концертом я з ним спілкувалася у сільській бібліотеці. Ми з Сашком земляки, народилися на Варвинщині, маємо багато спільних знайомих. Та ще й моя улюблена 83-річна вчителька Лідія Іллівна Ягова проживає нині в Гнідинцях, і я хоч раз на рік її провідую, часто телефоную.

Під час концерту співака – суцільні овації, а чарівний голос Сашка лився зі сцени і полонив серця глядачів. Тож коли він нещодавно знову зайшов до бібліотеки, ми з ним уже віталися як рідня. Хлопець прибув зі своїм продюсером, щоб домовитися про дату наступного концерту у нашому Будинку культури,

і не обминув книгозбірні. Тоді ми й домовилися про півгодинне спілкування у бібліотеці з нашими читачами, бо одна справа, коли співак на сцені, а зовсім інша – в тісному дружньому колі.

Концерт Олександра Порядинського вдруге пройшов з великим успіхом, фанати шаленіли і супроводжували кожен номер оваціями, підспівували, дарували квіти, а Сашко вів себе на сцені невимушено і просто, як свій, рідний, доступний і такий близький. Після концерту непросто було мені забрати співака до бібліотеки, де вже чекали на нього наші читачі, бо хлопця зупиняли на кожному кроці, щось запитували, просили сфотографуватися з ними, запрошували приїжджати ще. Олександр у книгозбірні неквапливо спілкувався з прихильниками свого таланту, відповідав на запитання, навіть обмінявся номерами телефонів з працівниками районного Будинку культури та місцевими аматорами для подальшої співпраці.

Наша Требухівська сільська бібліотека, як і всі бібліотеки-філії Броварщини, завжди радо зустрічає талановитих людей рідного краю і дає їм можливість для спілкування з селянами, щоб донести до них плоди своєї творчої праці, надихнутися невичерпною енергією і залишити в серцях наших користувачів радість і вдячність від таких зустрічей. Ми, бібліотекарі, пишаємося тим, що у нашій книгозбірні час від часу проводилися творчі зустрічі з відомими поетами: Миколою Сомом, Борисом Олійником, Леонідом Горлачем, Володимиром Гузієм, Дмитром Онковичем. У нас побували заслужені журналісти України – Василь Березовський, Петро Медвідь, композитори – Анатолій Безугленко, Володимир

Марченко та інші творчі особистості. А тепер от ще й відомий співак Олександр Порядинський, такий молодий і талановитий, завітав до бібліотеки. На яскравому прикладі обдарованого юнака ми зрозуміли, що мрії збуваються, але для цього потрібно наполегливо працювати.

Директор Броварської центральної районної бібліотеки Л.В. Кошелева, заслужений працівник культури України, сама є творчою та ініціативною людиною. Разом із методичним відділом вони часто планують та проводять виїзні семінари бібліотекарів і запрошують на такі зустрічі відомих поетів, письменників, композиторів, постійно впроваджують нові форми роботи.

Хочеться привітати всіх бібліотечних працівників зі святом – Всеукраїнським днем бібліотек і побажати творчої наснаги, міцного здоров'я, щастя, добра і нових успіхів на просвітницькій ниві.

Надія КОЛЬЦОВА,
поетеса, член Національної спілки журналістів України, бібліотекар

МРІЇ

збуваються

Пройшло шість років з того часу, як юний хлопець з української глибинки – села Гнідинці, найпівденнішого Варвинського району Чернігівської області, Олександр Порядинський став тріумфатором четвертого сезону популярного шоу "Х-фактор".

17 листопада виповнюється 100 років від дня народження відомого письменника Анатолія Дрофана, земляка з Ічні, самовідданого майстра слова, що назавжди увійшов в історію української культури своїми книгами "Іменини", "Коли ми красиві", "Троянди", "Альбїон", "Земля для квітів", "У кожному камені – іскра", творами для дітей "Про барона, мавру і мале вушко", "Коли я виросту", "Я нехо", "Загадки старої дзвіниці", особливо романами "Таїна голубого палацу", "Музи кохання" про чарівну Качанівку та інш. Він не був відзначений престижними преміями, не перебував у вирі літературних подій, бо за природою був самотником, скромною людиною, що однак знала собі ціну.

З батькової криниці

Ще зі шкільної лави він мріяв стати письменником. Тож старанно навчався, нагромаджував знання. 1935 року успішно закінчив семирічку (нині середня школа № 1), 16-річним юнаком вступив до робітфаку при Ніжинському педінституті. В ті роки при кафедрі української літератури діяла літературна студія, якою керував доцент Микола Павлович Сайко. Високоерудований літературознавець і талановитий поет М. Сайко згуртував навколо себе студентів, шанувальників красивого слова. Активістом студії був і Олекса Ющенко, який згодом став відомим поетом. Студію відвідували також студенти з Ічнянщини: Андрій Бурлака, Іван Москаленко, Григорій Мошенець, Микола Шуст.

"Десять у цей час, саме в Ніжині, я відчув смак до слова, – згадував Анатолій Дрофань. – І в моєму серці зародилася думка, що в своєму виборі стати письменником я не помилюся".

По закінченні робітфаку 1938 року він вступає на філологічний факультет Київського університету. Та згодом почалася війна, отож університет Анатолій Павлович закінчив лише 1945 року.

У перші повоєнні роки при журналі "Дніпро", редактором якого був Андрій Малишко, діяла літературна студія "Дебют молодих". Андрій Самійлович керував студією, але інколи засідання проводили інші метри літератури. І от 18 липня 1945 року чергове засідання вів Павло Тичина. Анатолій прочитав своє оповідання "Сіль", яке схвально сприйняли Павло Тичина та присутні. За кілька днів оповідання надрукувала газета "Київська правда", дебют для Дрофана був досить вдалим.

З великою вдячністю Анатолій Павлович згадував письменника Юрія Яновського, редактора журналу "Українська література". Талановитий письменник відчув, що початківцеві – неординарний літератор і надрукував друге оповідання А. Дрофана "Перепел".

Читачі, критика прихильно зустріли

перші оповідання Анатолія Павловича. Це окрило автора. Він відчув, що назавжди прикипів полум'яним серцем до слова і ступив на тернисту стежу, якою йдуть письменники. Журналістську школу пройшов в газетах "Молодь України", "Колгоспне село" (нині "Сільські вісті"), у журналі "Україна".

Творчість А. Дрофана нерозривно пов'язана з рідною землею, сповнена глибокої любові до отчого краю. Почесне місце в літературі посів його історичний роман "Таїна голубого палацу" про минуле легендарної Качанівки, а також Ічні, Парафіївки, Туркенівки.

На повний голос заявив про себе Анатолій Дрофань 1984 року, коли побачив світ його біографічний роман "Буремна тиша". Головний герой твору – син чоботаря з Ічні Степан Васильченко. Автор створив яскравий літературний портрет земляка, який завдяки своїм здібностям і наполегливій праці вибився в люди, став класиком української літератури, одним із тих письменників, якого

читають не тільки у нас, а й за кордоном.

Колеги по перу звали А. Дрофана по-дружньому Толею. В цьому була не тільки товариська простота, а й повага та любов. Більшу частину свого життя він мешкав у Києві, але ніколи не забував рідної Ічні. Якось мені зізнався, що ніде йому так не пишеться, як у батьківській хаті. Влітку він ставив робочий стіл під величезним крилатим горіхом, навколо якого буяли кущі бузку, калини та жасмину. А поруч була батькова криниця з надзвичайно смачною водою. З рідного джерела він черпав свої сили і творчу наснагу.

Тернистою була його життєва дорога. От хоча б один епізод, який врізався в мою пам'ять. Анатолій Павлович, ніби передчуваючи, що бачимось востаннє, розповідав цікаві епізоди зі свого життя. Повідав, як під час окупації Ічні фашисти часто влаштовували облави і молодь під конвоєм відправляли в Ніжин. Одного разу схопили і його. Опинився він у Ніжині, де за огорожею з колючого дроту поблизу залізничної станції тримали кілька тисяч бранців. Зі сльозами на очах згадував, як до нього з Ічні прийшла пішки молодша сестра Валентина. А напередодні відправки їх до Німеччини Анатолію Павловичу вдалося вирватися з неволі...

Анатолій Дрофань помер раптово 25 травня 1988 року. Трапилося це у видавництві, куди він приніс готовий до друку рукопис роману "Музи кохання". Він до кінця був занурений у творчу роботу, яка передчасно вкоротила йому віку.

З метою вшанування пам'яті земляка ічнянська громада разом з відомим благодійником, головою правління ПАТ "Ічнянський завод сухого молока та масла" Віктором Кияновським розробили "Положення про молодіжну літературну премію імені Анатолія Дрофана". Це буде гідним продовженням його творчості з освітування рідної землі, її великої історії. Отже, і в сто років Анатолій Павлович лишиться з нами, з Україною, яку так любив.

Станіслав МАРИНЧИК,
м. Ічня

140 років тому в Осовці у селянській родині з'явилася на світ людина, якій судилося стати гордістю нашої нації. З документів, із спогадів сучасників відомо, що свій талант він безкорисливо віддавав людям. У цьому його щастя і його трагедія. Щастя в тому, що свідомий розум і золоті руки зробили його творцем нового у галузі техніки. Це наповнювало життя змістом і приносило душевне задоволення. Трагедія в тому, що він жив і творив у часи, коли творчість талановитої людини була неможлива, коли розвинене почуття власної гідності лише шкодило і завдавало клопоту.

Життєвий шлях Якова Рощепія не був триумфальним. Це був тернистий-тернистий шлях борця, подвижника. І він пройшов по ньому з кривавими душевними ранами, не зрадивши свого покликання, залишаючись самим собою.

Біля колодязя Якова Рощепія

На цямрині відро співає,
Засніжить вишня з висоти,
Пелюсточок весела згряя
Весни завершує мотив.
Схлюся тихо над відерцем,
Скуштуя давньої снаги,
Мов скоростріл його озветься –
Летять лелеки на луги.
Здалось, ватага вмить пробігла
За "самокаткою" Яшка...
Його талант пробивсь тут, бігме,
Творити потяглась рука.
Конструював все краще, краще,
Сусіди в подиві – зробив
Яйце із дерева у пляшці,
Та сам Кулібін задрив би.
Він не Кулібін – де їх брати?
Він – Рощепій, о, як звучить!
У нас земля на все багата,
Не осоромиться нічим!

В сім'ї найстарший, кілька класів,
А так хотілося у вись!
Він формул дивних викрутаси
Гнуздав, мов коника колись.
Хоча казали: без освіти...
І не таким ставать у стрій,
Де прижилися знамениті,
Тепер потиснуть їх зумій.
Думок політ, першооснову
Взяли на карб собі "братки"
І токарвови, й дехтярвови...
Він – самородок, не з таких.
Від "Арсеналу" в поле рідне
Покликав батько – приїзди.
Дванадцять душ, живеться бідно,
Ніяк не вирватись з біди.
Отут у затінку, послухай,
Дзвенів верстак – утіха й сум,
Із рук його все йшло до руху
І переходило в красу.

Він накидав на вітер шлеї,
Щоб Осовець вогнями млів...
Весь запал віддавав для неї –
Свої отчої землі.
Його комбайн удався щедрим,
Не знав спокою у труді.
Не канула модель у Недру,
Не зникла в мотлосі надій.
У поле вийшла – інші шати
І автором вже був не він...
Найкраща генію відплата
Прогресу поступ ще один.
Був час для нього не ласкавий,
Пророки часто в забутті...
Земляче, друже, добра слава
Тріпоче в прапорі святім...
Схлюся ще раз над відерцем,
Де виблисне його пора.
Як добре чути поклик серця
До творчості задля добра.
Дмитро ГОЛОВКО

У читальному залі Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка до Всеукраїнського дня бібліотек відбувся захід "Бібліотекар дарує радість людям" (презентація професії).

Старшокласників чернігівських шкіл привітала директор бібліотеки Інна Аліференко, ведуча заходу Наталя Карбовська розповіла про історію закладу.

З цікавістю присутні ознайомилися з презентацією "Унікальні бібліотеки світу", яку підготувала бібліотекар науково-методичного відділу Ольга Шурбенко.

Студенти Ніжинського коледжу культури і мистецтв імені Марії Заньковецької на чолі з викладачами Валентиною Базар та Людмилою Ющенко презентували свій навчальний заклад і поділилися враженнями від навчання в коледжі.

ВІРНІ ДРУЗІ КНИГИ

Власним досвідом роботи бібліотекарем у Національній бібліотеці України імені Вернадського і викладачем у

Київському національному університеті культури і мистецтв поділилася доктор із соціальних комунікацій, професор кафедри інформаційних технологій факультету інформаційної політики і кібербезпеки Київського національного університету культури і мистецтв Тетяна Гранчак.

Родзинкою заходу було те, що прослідковувалися всі сходинки отримання професії бібліотекаря: від профорієнтаційної роботи з учнями середніх шкіл, студентами коледжу, викладачами університету до професіоналів-бібліотекарів.

Завершився цікавий захід переглядом річного звіту роботи Чернігівської ОУНБ ім. В.Г. Короленка, представленого в анімаційній формі.

Наталя КАРБОВСЬКА

*Замріяна Качанівко, добридень!
Перлинонько моя ти золота!
Сьогодні в мене на душі –
Великдень,
Мене твоя знов гріє теплота.*

*Я поринаю в цю казкову тишу,
На арфі промінь сонця виграє.
Ця музика чарує і колише,
І серденько тріпочеться моє.*

Цими словами відомої поетеси з Ічнянини Любові Карпенко хочеться почати розповідь про XIII літературно-мистецьке свято "Качанівські музи", котре відбулося 7 вересня 2019 року в Національному історико-культурному заповіднику "Качанівка".

Качанівські музи

Історія Качанівки бере свій початок з 1744 року, коли придворний півчий імператриці Єлизавети Федір Коченовський придбав ці землі у першого власника селища Ф. Болгарина. Від його прізвища і пішла назва цієї мальовничої місцевості. Власником маєтку в 1824 році став Григорій Степанович Тарновський, який отримав його у спадок від Григорія Почеки, колишнього управителя маєтку. Будучи людиною різноманітних захоплень, він проявив себе покровителем мистецтв. Під качанівським небом збиралося неабияке товариство: Михайло Глінка, Віктор Забіла, Микола Маркевич, Василь Штернберг, Микола Костомаров, Ілля Рєпін, Микола Гоголь. Саме Григорій Степанович започаткував дружбу родини Тарновських з Тарасом Григоровичем Шевченком. Плинув час. Маєтком володіли нащадки Тарновського. Протягом подальших десятиліть Качанівка залишалась одним з найяскравіших осередків мистецького та культурного життя України. Свідком тих знаменних подій залишився альбом, який знаходиться в Чернігівському історичному музеї імені Василя Тарновського. І донині він зберігає тепло рук видатних, талановитих гостей качанівського Едему.

...Ранок дихав тишею, в сонячному літеплі купалися чорнобривці у квітниках, статечні дерева оберігали палацово-парковий ансамбль. Перших гостей палацу зустріли досвідчені екскурсоводи, повели звичну, але від того не менш цікаву розповідь. Обабіч парадного двору Палацу розташувалася мальовнича виставка художників та майстрів декоративно-прикладного мистецтва Чернігівщини.

Незабаром прибули почесні гості: голова наглядової ради благодійного фонду "Відродження Качанівки" Валерій Куліч; голова Ічнянського відділення Чер-

нігівського земляцтва, почесний громадянин Ічні Микола Вошевський; заступник директора Департаменту культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської обласної державної адміністрації Павло Веселов. Їх зустрічали голова Парафіївської об'єднаної територіальної громади Чернігівської області Валентина

училища побутового обслуговування), піаніст та вокалісти Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм з музикою й піснями часів Василя Тарновського.

Ліворуч від палацу, в затінку під віковими дубами, яких ще не зачепила осіння позолота, гостей та відвідувачів чекав виступ Академічного народного хору Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм (художній керівник та головний диригент, заслужений діяч мистецтв України Володимир Коцур). Після нього на сцену піднімалися творчі колективи Сновської ОТГ, Смоського БК Прилуцького району, Ічнянської та Парафіївської ОТГ, а також Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва. Очам було незвично від розмаїття українських національних строїв кожного колективу, слух милували майстерно виконані пісні. Особливо зачарувала слухачів гра на саксофоні зовсім юного лауреата всеукраїнського, обласних та міжнародних конкурсів ічнянця Дмитра Бондаря.

Організаторами XIII літературно-мистецького свята "Качанівські музи" були: Чернігівська обласна державна адміністрація; Національний історико-культурний заповідник "Качанівка"; Департамент культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації; Ічнянська районна державна адміністрація; Парафіївська селищна рада. Свято відбулося за підтримки Міністерства культури України. Над сценарієм працювала особисто директор Чернігівського обласного центру народної творчості Юлія Солонець.

Концерт закінчився та алеями парку ще довго прогулювалися відвідувачі – відпочивали, милуючись чарівними краєвидами.

Тетяна ЧУМАК,
член НСЖУ

Карпенко та генеральний директор НІКЗ "Качанівка" Володимир Буренко.

Після покладання квітів до пам'ятника Т.Г. Шевченку офіційна делегація та почесні гості перейшли до приміщення Палацу. На першому поверсі розміщена виставка "Три зустрічі з Шекспіром", яку супроводжувало дефіле AM THEATER MODEL Чернігівського вищого професійного училища побутового обслуговування.

Далі гостей запросили на другий поверх до лицарського залу, де вони поринули у справжню старовину – їх зустрічали панянки в старовинних строях (випускниці Чернігівського вищого професійного

Вірю, що скоро настане той день, коли на пам'ятнику Лисянському в Ніжині з'явиться нарешті напис, що це наш – український! – видатний першопроходець-підкорювач морів і океанів. Людина, яку шанобливо приймав перший американський президент Джордж Вашингтон.

Із року в рік дедалі змістовніше упорядковується скверик його імені в місті, де промайнули дитячі роки майбутнього капітана. То старі дерева позрізали, то обновили пам'ятник, то упорядкували доріжки в скверіку, виставили пам'ятні написи в граніті на стовпчиках, які символізують віхи кругосвітньої подорожі мореплавця: де й коли він побував, у яких точках планети. На карті світу і досі значиться понад десяток географічних об'єктів, названих його ім'ям: затока, протока, річка, мис, острівець, півострови, підводна гора в Тихому океані... До того ж, він не скупився і, відкривши, приміром, риф у безмежному водному просторі, назвав його ім'ям свого друга – Крузенштерна.

Біографія Юрія Лисянського нині доступна всім. Завдяки Інтернету можна досить легко ознайомитися з віхами його славної навколосвітньої подорожі. Нащадок українського козацького роду, син священика, прийнятий на навчання до Кронштадтського кадетського корпусу при клопотанні ще одного славного ніжинця – князя Олександра Андрійовича Безбородька, канцлера російської імперії, та найголовніше – засновника гімназії вищих наук у Ніжині, яка стала колискою формування особистостей і куди вдячний Юрій Лисянський з шанобою привіз свої книги, як звіт перед земляками про свої, наповнені всілякими небезпеками, морські походи.

Згідно метричної книги за 1773 рік Юрій Лисянський народився 1 квітня, хоча в деяких енциклопедіях цю подію перенесено аж на 13 серпня цього ж року.

Початок російсько-шведської війни 1788–1789 років пришвидшив навчання майбутнього мореплавця – і п'ятнадця-

тирічний Юрій достроково став гардемариним. І вже 6 липня 1788 року в чині мічмана фрегата "Подражислав" прийняв бойове хрещення біля Готланда.

Взагалі, знайомлячись із біографією славного земляка, мимоволі думаєш,

графів, хто здійснив відкриття цілого ряду важливих географічних об'єктів.

За імперською традицією першість у кругосвітній подорожі приписали німцю Крузенштерну, хоча фрегат "Нива" під командуванням українця Лисянського повернувся додому на два тижні раніше і зробив значно помітніші відкриття за час своєї подорожі.

Затінення ролі Юрія Лисянського особливо проявилось при виданні його книги як підсумку про навколосвітню подорож. Російська влада профінансувала видання Крузенштерну коштом морського відомства, а Лисянському відмовила. Збереглися дані, що голова цього відомства адмірал Чічагов завертав рукопис Лисянського аж шість разів! Ще й потішався, що написана книга "мовою старої баби", тобто українською, геть забувши, що граматику російської мови написав їм українець Мелетій Смотрицький, і взагалі грамотності їх учили українські вчителі, багатом і прямином перетягнені в імперську столицю з Києво-Могилянської академії.

Бачите, німецька мова Крузенштерна їх не бентежила зовсім. Тож видавати свій навколосвітній звіт Юрію Лисянському довелося власним коштом. А от консервативні англійці не пошкодували коштів і опублікували цінний матеріал Ю. Лисянського в перекладі для свого читача.

Збереглися дані, що росіяни відверто сміялися з малоросійського акценту Юрія Лисянського, з яким він говорив нібито все своє життя. Якщо це так, то залишається лише позаздрити, як глибоко вкоренилася рідна мова в десятирічного хлопчика, який, як виявилось, вирушив із Ніжина у навколосвітню подорож, гідно несучи її все своє життя.

Стою перед пам'ятником і думаю: – Ні-ні, та й донесе до вух "мову старої баби", яка, на щастя, ще не вмерла, а завдяки їй – і наша рідна Україна. І не з Кронштадта вирушав у світ Лисянський, а з Ніжина!

Володимир ІВАЩЕНКО,
лікар, Ніжин-Київ
Фото Валерія КИЧКА

Народжений на Ніжинській землі

Серед особистостей, які й після смерті протягом століть продовжують прославляти наше місто, досить помітно вирізняється постать видатного мореплавця і географа Юрія Федоровича Лисянського. І хоч пам'ять нащадків з часом несправедливо притупляється, все-таки велич цієї людини лише зростає. І не затіняє її навіть загребутий імперський напис на пам'ятнику. Мовляв, це їхній, російський, мореплавець-першовідкривач, а не наш, український.

що його життя ніби підхльстувало повсякчас. Одне спонукало до іншого – і він не відступав, не знічувався перед труднощами, а знаходив сили насамперед у собі і потім успішно долав усі перепони, приводячи команду до успіху.

За результатами навколосвітньої подорожі Юрія Лисянського почали називати трічі першим! Адже він перший із російських мореплавців, хто здійснив навколосвітню подорож. Також він перший капітан корабля, який без заходу в порти пройшов малозвіданим шляхом від Китаю до Англії. А ще – перший із гео-

збулася

19 жовтня група жителів с. Марківці Бобровицького району відвідала Національний історико-культурний заповідник "Гетьманська столиця". До її складу ввійшли активісти Марковецької громади. Разом з марківчанами у подорож Чернігівщиною відправились і представники гуманітарного відділу Бобровицької РДА. Компанія зібралася дружна і тепла. Це і не дивно, земляки ж! Справжні любителі подорожей, зацікавлені глибше пізнати історію рідного краю, її славетні та трагічні сторінки.

Передусім подорожуючі оглянули архітектурно-меморіальний комплекс "Цитадель Батуринської фортеці", відтворений у 2008 році. Автентична Цитадель з фортецею були повністю зруйновані у 1708 році московським військом. Про ці криваві події нагадає пам'ятний знак жертвам Батуринської трагедії. Відвідали Гетьманський будинок, в якому віднедавна з'явилися воскові фігури гетьманів. Екскурсія в музеї археології Батурина видалась змістовною і вражаючою. Розповіді Наталії Сердюк були не лише цікаві, а ще й емоційні, образні, зворушливі. Побували в Кочубеївському парку, який є унікальною пам'яткою садово-паркового мистецтва XVII ст. На превеликий жаль, не все вдалось побачити за короткий осінній день у "Гетьманській столиці", що налічує 42 об'єкти культурної спадщини.

Така захоплююча екскурсія до Батурина стала можливою завдяки голові Бобровицького відділення Товариства "Чернігівське земляцтво" у Києві Андрію Пінчуку. Тож дуже багато вдячних слів лунали цього дня на його адресу. Допомогали Андрію Михайловичу його незмінний заступник Василь Заболотний та в.о. старости Марковецького старостинського округу Тетяна Сугоняко. Ідеологічним натхненником заходу стала виконавчий директор Товариства "Чернігівське земляцтво" у Києві Тетяна Літошко.

Що не кажіть, а марківчанам можна по-доброму позадрити. Адже у них є такі славні земляки, які за столичними клопотами пам'ятають про людей малої батьківщини, дбають про їх просвітництво та культурний відпочинок!

Людмила ХВОЯ

Під таким гаслом жителі Ряшок святкували 390-у річницю з дня першої літописної згадки про село.

Погода немовби йшла назустріч ряшківчанам – день видався прохолодним, але сонячним. З самого ранку над селом лунали веселі та ліричні мелодії. А близько 13-ї години до сільського клубу підходили односельці та гості з навколишніх сіл Прилуцького, Ічнянського районів і не тільки... До заходу приєдналися також керівник апарату Прилуцької РДА Світлана Александрова, представник СТОВ "Дружба-Нова" Галина Назарина.

З вітальним словом до земляків звернулася сільський голова Світлана Чебакова, яка побажала, щоб в кожній домівці панували мир та спокій, збувалися всі заповітні мрії. Слова особливої подяки прозвучали на адресу найстарших односельців і наймолодшенької Вікторії Сірик, якій не виповнилося ще й року, та вручила їм солодкі подарунки. Щирі, теплі слова прозвучали і на адресу воїнів, які ціною власного життя відстоюють спокій у нашій державі, та медичному працівнику Ользі Колесниковій, яка вдень і вночі в будь-яку пору року поспішає на допомогу односельцям.

Програма святкування була насичена різноманітними заходами і тривала до пізньої ночі. За народною традицією святкування супроводжувалось своєрідним козацьким столом, де всіх гостей частували смачним кулішем, голубцями, шашликами та іншими смаколиками від вправних господинь агрофірми "Батьківщина".

У післяобідню пору відбувся розіграш святкової лотереї, конкурс "Караоке у Ряшках", інші забави.

Нікого не залишила байдужою фотовиставка "Ряшківський край колись і сьогодні", організована бібліотекарем Світланою Мичко, на якій були представлені унікальні знімки 40–90-х рр. минулого століття, а також сучасні фото з життя Ряшок. Чарувала гостей свята виставка місцевих майстрів, які вкотре засвідчили любов простого люду до історії і традицій рідного краю.

Світлана МИЧКО

19 жовтня 2019 року відомому меценату Богдану Гаврилишину виповнилося б 93 роки. Цього дня у столичному парку ім. Т. Шевченка разом з родиною Богдана Дмитровича та активістами і друзями його Фонду, якими вже багато років є і наше молодіжне відділення Чернігівського земляцтва, вшанували пам'ять великого українця.

До пам'ятного знаку, встановленого на честь Богдана Гаврилишина, всі прийшли з квітами – хризантемами у горщиках, які висадили біля каменю. Присутні підтримали ініціативу Фонду Богдана Гаврилишина про щорічне відзначення "Дня відповідальності" саме 19 жовтня.

Валерій ДЕМЧЕНКО,
голова молодіжного відділення

Моя "Тавруся" (це я так з любов'ю називаю свою машину) майже чотирнадцять років не хворіла, прудко бігала і дарувала моїй сім'ї велике задоволення від поїздок на дачу та подорожей по рідному краю.

“Тавруся”

Де вона тільки не була! Ми відідали Шевченків край, садиби Івана Котляревського в Полтаві, Івана Нечуя-Левицького в Стеблевому на Росі, Павла Тичини в Пискачах, там же схилили голови перед пам'яттю спалених фашистами у церкві пісківців, сумували в Батурині, святкували День села Мочалище. А як ми з "Таврусєю" смакували медами в Новій Басані! Та, як каже народна мудрість, роки біжать, а хвороби доганяють. Тяжкі хвороби наздогнали і мою "Таврусю". Спочатку застукав двигун, за двигуном параліч розбив карбюратор, з'явилось хронічне чхання. А оце днями перестало умиватися лобове скло і відмовилися працювати гальма. Ну, це вже повний капець! І побита ямами дорога люб'язно покликкала мою "Таврусю" на СТО. Майстри "золоті руки" почали діагностувати мою хвору машину. Вони лапали, крутили, цмокали губами і, нарешті, "порадували": капітальний ремонт і тільки!

Але у нас на складі для вашої, як ви кажете, "Таврусі" не всі запчастини є. Тож ідіть, питайте у людей, рискайте по магазинах, не обходьте й збирачів металобрухту. Ось вам список всього необхідного і в путь!

Вже без "Таврусі" (бо вона залишилася в ремонтному цеху) вийшов я за ворота СТО, став та й сумую. Бо не знаю, з чого починати, куди бігти. Аж тут до мене тихенько підкрався незнайомиць, хитренько блиснув оченятами та й почав шепотіти:

– Вибачте, у вас велика неприємність? Та плюньте ви на ту "Таврію". У мене теж колись така була. Слава добрим людям, сьогодні вже їжду на "блясі". Підтоптана, але ж "Мерседес". Можу дати рекомендацію і недорого. То як?

– Та в мене вже є своя бляха, а мені ще й чужу хочете всучити. Ні!

І пішов намотувати кілометри по місту. Де тільки не був. Злітали в минуле дні, тижні. Вже почав мене навідувати розпач. Але я стискав руки в кулаки, будив силу волі і йшов. Ішов та читав крикливі рекламні вивіски: "Ремонт американських автомобілів". Не моє! Тупаю далі, читаю: "Ремонт "Вольво". Не моє. Ось мене люб'язно закликає реклама: "Ремонт ФІАТів", "Міцубіші", "ФОРДів"... Махнув рукою і пішов шукати дикі базари. Приходжу. А там чого тільки немає. І все за такими високими цінами, і все від утаємничених виробників і фірм. І ось результат – все згідно з переліком майстрів з золотими руками вже везу на СТО. Відтепер бувшій королеві краси рідного автопрому,

тобто моїй "Таврусі", бігати та й бігати. Відтепер в її організмі стільки пересаджених органів і зі Сходу, і з Заходу. Всі вони якось подолали далекі відстані, перетнули наш державний кордон і стали донорами для моєї "Таврусі". В результаті від моєї улюблениці залишилася хіба що фігура та назва. Але бігає, притирає чуже залізячка з Індонезії, Китаю, Білорусі, Росії, Польщі, Німеччини, Японії, Італії та ще звідкілясь, протирає літню й зимову гуму, палить бензин та мастила брендів фірм.

І знову ми з нею на Чернігівщині. Грибна пора! Хіба встоїш перед тихим полюванням та ще й в таких багатючих лісах?! Поїхали. Весела "Тавруся" біжить, ловко минає ями та вибоїни, поспішає. А ось і Мочалище, а за селом жаданий для нас грибний ліс. А під лісом вже стоять хвалебні іномарки і бояться відірватися від дороги. Вони ж бо європейські. А тут треба лісовими доріжками. Це вже не для них. Ми з "Таврусєю" гордо минаємо похнюплених "Рено", "Фіатів", "Фордів" і гайда по лісосмузі до грибних місць. Час злетів, як осінній лист. Кошки гостинно прийняли білих, підберезовиків, лисичок... Щаслива "Тавруся" взяла курс до столиці, додому. Дома з дружиною перебираємо впольовані дари лісу і гомонимо:

– Де ж подівся наш рідний автопродом? Чому мовчать заводи, які народили для мене маленьку радість з ніжним іменем "Тавруся"? Що не кажіть, а вона ж наша, рідна. От тільки шкода, що про неї забув автопром.

Анатолій САМОЙЛЕНКО

ОТЧІЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО

Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ

Засновник:
ГО "Товариство
"Чернігівське земляцтво"

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія КВ №5594
Передплатний індекс 37630

Адреса редакції:
02002, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Контакти: www.chz.org.ua,
e-mail: otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, Л.Н. Горlach, В.Ф. Демченко, А.Л. Курданов, С.М. Кудін, Н.Т. Кольцова, Т.А. Літошко, П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович, Г.О. Скрипка.

За достовірність фактів, точність імен і прізвищ географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Ганна Скрипка**.
Комп'ютерний набір **Ганна Скрипка**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення ГО "Товариство "Чернігівське земляцтво" у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город".
Тираж 800.